

**MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O BIVŠOJ
JUGOSLAVIJI**

ZVANIČNI DOKUMENTI

TOM 1

Priredio B.G. RAMCHARAN

UNREVISED

KLUWER LAW INTERNATIONAL

C.I.P. Katalogizacija u publikaciji Kongresne biblioteke.

ISBN 90-411-0429-1 (Tom 1)

ISBN 90-411-0436-4 (Tom 2)

ISBN 90-411-0437-2 (Komplet od 2 toma)

**Izdavač: Kluwer Law International
Poštansko sandučće 85889, 2508 CN Hag, Holandija.**

**Prodaja i distribucija u SAD i Kanadi:
Kluwer Law International
675 Massachusetts Avenue, MA 02139, SAD.**

**Prodaja i distribucija u svim ostalim zemljama:
Kluwer Law International
Poštansko sandučće 322, 3300 AH Dordrecht, Holandija.**

Štampano na alkalnom papiru.

**Sva prava zadržana.
1997 Kluwer Law International
Graham & Trotman Ltd, Kluwer Law and Taxation Publishers,
And Martin Nijhoff Publishers.**

**Nijedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovan,
uveden ili čuvan u sistemu za nalaženje i crpljenje podataka,
niti prenošen u bilo kojoj formi, bilo kojim sredstvima (elektronskim,
mehaničkim, za fotokopiranje, snimanje ili drugim) bez
prethodne pisane saglasnosti vlasnika autorskih prava.**

Štampano u Holandiji.

SADRŽAJ

SADRŽAJ I DOKUMENTI	ix
LISTA SKRAĆENICA	xxix
Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji	xxxv

Tom I

UVOD	3
1. KONFERENCIJA EVROPSKE ZAJEDNICE (1991 – 1992)	13
A. Predlog konvencije	13
B. Izjava o načelima	24
2. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O BIVŠOJ JUGOSLAVIJI: SASTANAK U LONDONU (AVGUST 1992)	29
A. Dokumenti koji su odobreni i prihvaćeni	29
B. Izjave	58
3. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O BIVŠOJ JUGOSLAVIJI: ŽENEVA	159
A. Hronologija: septembar 1992 – mart 1995	159
B. Sastanak ministara, 16. decembar 1992.	210

**MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O BIVŠOJ
JUGOSLAVIJI**

ZVANIČNI DOKUMENTI

TOM 1

Priredio B.G. RAMCHARAN

**/pečat/: Biblioteka ICTY / Međunarodnog krivičnog suda za bivšu
Jugoslaviju/**

**KLUWER LAW INTERNATIONAL
HAG/LONDON/BOSTON**

5. MIROVNA MISIJA U HRVATSKOJ

A. VENSOV PLAN

Primedba urednika: Plan Ujedinjenih nacija za zaštićena područja Ujedinjenih nacija i s njima povezana područja u Republici Hrvatskoj, poznat kao «Vensov plan» je osnova za mirovnu misiju i mirovne aktivnosti na tom području. Tekst «Vensovog plana» štampan je ispod.

97. KONCEPT MIROVNE OPERACIJE UJEDINJENIH NACIJA U JUGOSLAVIJI*

OPŠTI PRINCIPI

1. Mirovna operacija Ujedinjenih nacija u Jugoslaviji predstavlja privremeno rešenje da bi se stvorili uslovi mira i bezbednosti potrebni za pregovore za sveukupno rešenje jugoslovenske krize. Neće uticati na ishod tih pregovora.
2. Operaciju će osnovati Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija na preporuku Generalnog sekretara. Pre davanja takve preporuke, potrebno je da se Generalni sekretar uveri da sve strane u sukobu se ozbiljno i u potpunosti pridržavaju sporazuma, uključujući tu i sporazum o bezuslovnom prekidu vatre, koji je dogovoren u Ženevi 23. novembra 1991. Takođe, preko svog ličnog izaslanika on treba da dobije od svih jugoslovenskih strana umešanih u sukob, jasna uverenja da prihvataju koncept koji on namerava da predloži Savetu bezbednosti, i da će te strane obezbediti svu neophodnu pomoć i saradnju da omoguće da mirovna operacija ispuni svoju funkciju.
3. Na zahtev Generalnog sekretara, vlade zemalja članica Ujedinjenih nacija na dobrovoljnoj bazi dale bi osoblje vojske i policije potrebno za ovu operaciju. Savet bezbednosti će doneti odluku koje države će davati osoblje, na

* Kao što je spomenuto u razgovoru jugoslovenskih lidera sa Sajrusom R. VENSOM, ličnim izaslanikom Generalnog sekretara, i Mareka GOULDINGA, zamenika Generalnog sekretara za specijalna politička pitanja, novembra/decembra 1991.

preporuku Generalnog sekretara posle konsultacija sa /različitim/ stranama u Jugoslaviji.

4. Sve članice mirovne operacije biće pod operativnom komandom Generalnog sekretara i neće im biti dozvoljeno da primaju naređenja od nacionalnih vlasti. Od njih će se zahtevati da budu potpuno nepristrasni prema različitim stranama u konfliktu. Osoblje koji će imati oružje imaće stalne intrukcije da koristi silu samo u minimalnom obimu i obično samo u samoodbrani.
5. U skladu sa uobičajenom praksom, Savet bezbednosti će najverovatnije formirati operaciju za početni period od šest meseci. U zavisnosti od odluke koju Savet bezbednosti donese, ova operacija će biti u Jugoslaviji sve dok se ne dogovori prekid sukoba. Generalni sekretar će regularno podnosti izveštaje Veću sigurnosti, normalno svakih šest meseci. Ovi izveštaji će sadržati njegove predloge o produžetku mandata operacije.
6. Operacija će biti kolektivno finansirana od strane zemalja članica Ujedinjenih nacija. Ali, od raznih jugoslovenskih vlasti se očekuje da Ujedinjenim nacijama besplatno obezbede, koliko god su to u mogućnosti, smeštaj i ostale objekte, i snabdeju /materjalnim/ sredstvima, kao što su hrana i gorivo, neophodnim za operaciju. Takođe se od njih traži da sa Ujedinjenim nacijama zaključe sporazume o privilegijama, imunitetu i sredstvima, koje će operaciji i članovima operacije biti neophodni kako bi obavljali svoje funkcije, posebno u vezi potpune slobode kretanja i komunikacija.

OSNOVNI KONCEPTI

7. Vojni i policijski posmatrači Ujedinjenih nacija biće raspoređeni u određenim područjima u Hrvatskoj označenim kao zaštićene zone Ujedinjenih nacija (UNPA zone). Ova područja biće demilitarizovana – sve oružane snage biće ili povučene ili rasformirane. Uloga vojnika Ujedinjenih nacija je da osiguraju da ta područja ostanu demilitarizovana, te da sve osobe koje se tu nalaze budu zaštićene od straha od oružanog napada. Uloga policijskih posmatrača Ujedinjenih nacija sastojće se i u tome da osiguraju da lokalne policijske snage obavljaju svoje dužnosti bez diskriminacije osoba bilo koje

nacionalnosti i bez kršenja ljudskih prava. Kako snage Ujedinjenih nacija budu preuzimale svoje odgovornosti u UNPA zonama, sve snage JNA /Jugoslovenske narodne armije/ raspoređene drugde u Hrvatskoj biće premeštene izvan te republike. Snage Ujedinjenih nacije takode će, po potrebi, pomagati humanitarne organizacije Ujedinjenih nacija u vraćanju svih izmeštenih osoba koje se žele vratiti svojim domovima u UNPA zonama.

ZAŠTIĆENE ZONE UJEDINJENIH NACIJA

8. Zaštićene zone Ujedinjenih nacija (UNPA zone) su ona područja u Hrvatskoj za koja je Generalni sekretar procenio da su potrebni specijalni privremeni aranžmani kako bi se obezbedilo trajno održavanje prekida vatre. To bi bila područja na kojima Srbi čine većinu ili pak brojnu manjinu i gde su međusobne napetosti dovele do oružanih sukoba u skorije vreme. Kao što je već rečeno, specijalni aranžmani u tim područjima bili bi privremeni i ne bi uticali na ishod političkih pregovora o sveobuhvatnom rešenju jugoslovenske krize.

9. Postojale bi tri UNPA zone: Istočna Slavonija, Zapadna Slavonija i Krajina.

Sačinjavale bi ih sledeće opštine ili delovi opština:

Istočna Slavonija:

Beli Manastir;

Delovi opštine Osijek istočno od grada Osijeka;

Vukovar;

Određena sela na krajnjem istočnom delu opštine Vinkovci.

Zapadna Slavonija:

Grubišno Polje;

Daruvar;

Pakrac;

Zapadni delovi Nove Gradiške;

Istočni deo Novske.

Krajina:

Kostajnica;

Petrinja;
Dvor;
Glina;
Vrgin Most;
Vojnić;
Slunj;
Titova Korenica;
Donji Lapac;
Gračac;
Obrovac;
Benkovac;
Knin.

Pre nego što se počne sa razmeštajem Snaga, tačne granice UNPA zona određiće prethodnica Snaga Ujedinjenih nacija, posle konsultacija sa lokalnim liderima.

RAZMEŠTANJE SNAGA UJEDINJENIH NACIJA I NJIHOVA ULOGA

10. Zaštitu stanovništva u UNPA zonama vršiće pešadijske jedinice Snaga Ujedinjenih nacija i posmatrači civilne policije tih snaga. Pešadija treba da obezbedi da UNPA zone ostanu demilitarizovane. Policijski posmatrači treba da obezbede da lokalna policija ispunjava svoje dužnosti, uz odsustvo diskriminacije bilo koje nacije, i uz popuno poštovanje ljudskih prava svih stanovnika UNPA zone.

11. Pešadijske jedinice trebaju se razmestiti svugde u UNPA zonama. Oni bi nosili lako naoružanje i koristili oklopne transportere i helikoptere. Kontrolisali bi pristup UNPA zonama preko kontrolnih punktova na svim putevima i glavnim prugama koje vode do UNPA zona, i na glavnim raskrsnicama unutar zona. Na ovim kontrolnim punktovima oni bi zaustavljali vozila, i ukoliko bi to bilo neophodno, pretražili vozila i individue, kako bi obezbedili da u UNPA zone ne ude ni jedna vojna formacija niti naoružana grupa, i kako bi sprečili unošenje oružja, municije, eksploziva i drugog vojnog oruđa u zone. Oni bi ekstenzivno patrolirali unutar UNPA zona peške, ili pomoću vozila i helikoptera. Takođe, oni bi istražili sve prigovore o kršenju demilitarizovanog statusa UNPA zona, koji bi im bili upućeni. O svim potvrđenim kršenjima razgovaralo bi se sa stranom koja ih je počinila, te bi o njima po potrebi

Generalni sekretar izvestio Veće sigurnosti. Ukoliko bi došlo do ozbiljnog rasta napetosti među nacionalnostima u UNPA zonama, snage Ujedinjenih nacija bi se stavile u položaj između dve strane kako bi sprečile neprijateljstva.

12. Civilni policijski posmatrači takođe će biti raspoređeni po UNPA zonama. Biće nenaoružani. Neće imati nikakve izvršne odgovornosti za održavanje javnog reda, ali pažljivo će nadgledati rad lokalnih policijskih snaga. S tim u vidu biće prebačeni u centralne policijske štabove u svakoj regiji i opštini, te će pratiti lokalnu policiju na njihovim patrolama i obavljanju njihovih ostalih dužnosti. Istraživali bi sve žalbe o diskriminaciji ili ostala kršenja ljudskih prava, te bi izvestili načelnika Snaga Ujedinjenih nacija o svim potvrđenim slučajevima diskriminacije ili kršenja. Potreban im je slobodan i direktan pristup svim prostorijama i objektima koji ili pripadaju ili su pod kontrolom lokalnih policijskih snaga.

13. Snage Ujedinjenih nacija imaju i grupu vojnih posmatrača. Oni će biti nenaoružani, u skladu sa uobičajenom praksom Ujedinjenih nacija. Prvobitno će biti ramešteni po UNPA zonama da bi verifikovali demilitarizaciju tih područja. Onda kada demilitarizacija bude ustanovljena, vojni posmatrači biće prebačeni u delove Bosne i Hercegovine koji se nalaze pored Hrvatske. Njihova uloga tamo je da ekstenzivno patroliraju, da budu u vezi sa lokalnim vlastima i da upozore načelnika Snaga Ujedinjenih nacija o napetostima među nacionalnostima koje mogu da naruše mir i stabilnost koji su Snage uspostavile u UNPA zonama. Koristila bi se njihova pomoć u razrešavanju lokalnih poteškoća, i da se istraže navodi o napetostima među nacionalnostima ili o napadima. Tačne lokacije na kojima će vojni posmatrači raditi odlučiće prethodnica Snaga Ujedinjenih nacija, posle konsultacija sa lokalnim vlastima. Takođe, u Dubrovniku će biti jedan mali odred vojnih posmatrača.

14. Vojno i policijsko osoblje Snaga Ujedinjenih nacija, doći će u Jugoslaviju čim Savet bezbednosti odluči da formira te snage. Oni će biti razmešteni istovremeno u sve tri UNPA zone. Te snage će preuzeti odgovornost zaštite tih područja paralelno sa procesom demilitarizacije. U tom cilju, biće neophodna uska koordinacija sa komandantima snaga koje su trenutno razmeštene u svakoj od UNPA zona i biće utvrđeni rasporedi kako bi razmeštanje Snaga Ujedinjenih nacija išlo paralelno sa demilitarizacijom područja.

DEMILITARIZACIJA UNPA ZONA

15. Pomoću prethodno utvrđenih rasporeda, izvršće se demilitarizacija UNPA zona što pre, na sledeći način:

- a) Sve jedinice i osoblje Jugoslovenske narodne armije (JNA) i Hrvatske nacionalne garde, kao i sve jedinice i svo osoblje Teritorijalne odbrane koje nema bazu u UNPA zonama, biće povučeno iz UNPA zona.
- b) Sve jedinice Teritorijalne odbrane i osoblje kojima je baza u UNPA zonama biće rasformirane i demobilizirane. Rasfirmiranje će uključivati i privremeno razlaganje komandne strukture jedinice. Demobilizacija će značiti da će osoblje na koje se odnosi prestati da nosi uniformu i oružje, ali lokalne vlasti će im i dalje isplaćivati prihode.
- c) Oružje jedinica i osoblja Teritorijalne odbrane koje imaju bazu u UNPA zonama, privremeno će biti dato na čuvanje jedinicama JNA ili Hrvatskoj nacionalnoj gardi, ukoliko takav aranžman žele jedinice na koje se to odnosi.
- d) Sve paravojne, neregularne i dobrovoljačke jedinice i osoblje će ili biti povučeno iz UNPA zona ili ukoliko stanuju u njima biti raspušteno i demobilizirano.

16. Svaka jedinica će pre svog povlačenja ili rasformiranja imati zadatak da otkloni sve mine koje je postavila za vreme svog rasporeda u UNPA zoni/zonama.

17. Provođenje gore navedenih rešenja za demilitarizaciju UNPA zona verifikovaće Snage Ujedinjenih nacija.

DEKLARACIJA JUGOSLOVENSKE NARODNE ARMIJE

18. Kako Snage Ujedinjenih nacija u UNPA zonama budu preuzimale svoju zaštitnu funkciju, paralelno sa tim jedinice JNA razmeštene drugde u Hrvatskoj biće prebačene na lokacije izvan te republike. Raspored za ova premeštanja biće utvrđen od strane načelnika Snaga Ujedinjenih nacija i Saveznog sekretara narodne odbrane Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Sve srpske teritorijalne, paravojne, neregularne i dobrovoljačke jedinice (druge, ne one koje su rasformirane i

demobilizirane u UNPA zonama), će se na sličan način povući iz Hrvatske. Ova povlačenja verifikovaće vojni posmatrači Snaga Ujedinjenih nacija.

LOKALNE POLICIJSKE SNAGE

19. Održavanje javnog reda i mira u UNPA zonama biće odgovornost lokalnih policijskih snaga koje će nositi samo samo lično naoružanje tj. pištolj. Ove snage sačinjavaće stanovnici konkretne UNPA zone, proporcionalno odražavajući nacionalni sastav stanovnika koji su tamo živeli do početka nedavnih neprijateljstava. Lokalne policijske snage odgovaraće postojećim opštinskim odborima u UNPA zonama. Sve postojeće regionalne policijske strukture će ostati ukoliko su u skladu sa gore opisanim principima koji se odnose na nacionalnu strukturu lokalnih policijskih snaga.

POVRATAK IZMEŠTENIH OSOBA NJIHOVIM DOMOVIMA

20. U skladu sa postojećim međunarodnim principima, politika Ujedinjenih nacija je da omogući povratak svima koji žele da se vrate a koji su izmešteni zbog nedavnih neprijateljstava. U ovome će predvoditi humanitarne organizacije Ujedinjenih nacija. Ukoliko budu uspostavljene Snage Ujedinjenih nacija u Jugoslaviji, te snage će davati svu adekvatnu podršku za ispunjavanje tog cilja u UNPA zonama. Policijski posmatrači Ujedinjenih nacija imaće veoma važnu ulogu u ovome.

ORGANIZACIJA SNAGA UJEDINJENIH NACIJA

21. Ukoliko mirovna operacija bude uspostavljena da izvršava gore opisane funkcije, biće pod komandom civilnog šefa misije, koji će dobijati instrukcije od Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, koga će i izveštavati. Kao što je već rečeno, Generalni sekretar će i sam regularno izveštavati Savet bezbednosti i tražiće instrukcije od Saveta ukoliko se budu pojavile poteškoće u impementaciji mandata Snaga. Komandant Snaga, sa činom general majora koji bi komandovao vojnim elementima misije bio bi podčinjen načelniku misije, kao i policijski komesar, koji bi komandovao policijskim posmatračima. Glavni štab Snaga bio bi u Banja Luci, sa ograncima u Beogradu i Zagrebu.

22. Za izvođenje gore opisanih funkcija, Snage bi morale imati oko 10 pešadijskih bataljona, 100 vojnih posmatrača, i 500 policijskih posmatrača, i neophodno civilno i vojno pomoćno osoblje. To znači da bi veličina bila nešto preko 10 000 osoba.

UNREVISSED